

Tessa Hadley

Novel·lista

L'autora anglesa Tessa Hadley va encadenar fracassos fins que va posar sota el microscopi les relacions familiars i de parella. 'Cap al tard', traduïda al català per Mercè Ubach i publicada a Edicions de 1984, recorre la vida de dos matrimonis que són amics des de fa dècades. La mort d'un d'ells desencadena turbulències

MARK VESSEY

“El desig sexual a la maduresa és real”

◆◆◆◆ Silvia Marimon

Un dels grans temes de la seva novel·la són els matrimonis duradors. Hi ha un moment que diu que estar amb la mateixa parella durant molts anys és acceptar els canvis de l'altre, la metamorfosi de l'altre. Crec que és un fenomen del nostre temps, vivim molts anys i encara que hi hagi divorcis i separacions, els matrimonis duren molts més anys que abans, perquè hi ha molta menys mortalitat. Hi ha matrimonis que han estat junts 60, 70 anys..., comencen joves i envelleixen junts. Pot ser estimulants viure aquests canvis, no saber quina serà la següent fase. I això és recíproc. La Christine canvia moltíssim, és una nena quan es casa amb l'Alex i es discuteixen molt fins que ell deixa de ser el centre del seu món.

Es parla molt en general sobre sexe, però molt menys sobre el desig sexual a partir dels 60. Vostè en parla, i també de les pors d'un ho-

me gran de perdre el seu atractiu sexual. Encara hi ha massa tabús? El sexe és important en la vida de les parelles del llibre. Vaig donar moltes voltes a la sexualitat de l'Alex. El pare de l'Alex és mort quan comença el llibre, però té un gran pes perquè a l'Alex no li agrada el seu llegat però, d'altra banda, comparteixen el fet que són uns faldillers. Quan l'Alex fa gran té la sensació que el final està arribant, no es tracta de la mort, però sí d'una petita mort, la mort com a home sexualment atractiu. I aquest tema és fascinant. No és nou, però sí que actualment és incòmode. Hi ha un moment del llibre en què se'l podria identificar com un depredador sexual, però fa 40 anys la lectura hauria sigut molt diferent. Pot incomodar, però el desig sexual a la maduresa és real i creia que l'havia de posar al llibre.

La Lydia és una dona que diu que necessita un home per trobar el seu

“**NO HE OBLIDAT ELS ANYS D'ESCRUIRE EN SECRET I COM ERA D'HUMILIANT CADA REBUIG**”

camí. Actualment molts s'acarnissarien en una frase com aquesta. Actualment hi ha molts judicis: això està bé, això està malament, això és indignant, això és fantàstic... Ella tria aquesta manera de viure. El que m'apassiona d'escriure és que puc tancar la porta, oblidar-me de tot el soroll i observar. Una novel·la no ha de jutjar ni donar lliçons morals. No m'agrada condemnar els personatges i si hi ha alguna frase que és cruel amb un dels personatges, és una mala frase, i jo l'elimino. El que hem de fer és fer-nos preguntes i afortunadament encara hi ha espais lliures d'aquests nous puritanismes.

La Lydia i la Christine estudien a la universitat i tenen altres inquietuds que les mares: volen tenir vides diferents de les d'elles però s'hi acaben assemblant.

Treballen, tenen carrera. Jo he estudiat, tinc una carrera i crec que en molts aspectes soc diferent a la me-

va mare però, com ella, he acabat tenint cura dels meus tres fills i de la casa. Per a les dones dels meus fills, la seva carrera és molt important, però també acaben fent-se responsables en gran part de la gestió de la casa i de l'educació dels fills. Suposo que són coses tan arrelades que són molt difícils de canviar en una generació, però una novel·la no ha de servir per dir-nos com hem de viure.

Un dels altres temes de la novel·la és la llibertat. És una llibertat que les dones han anat guanyant, però a vegades no saben què fer-ne.

Els homes tampoc, potser han tingut més llibertat sexual i l'han sabut utilitzar, però realment han fet molts desastres al món. Però sí, tens raó, obtenir la llibertat és el principi i després has de decidir en quin món vols viure. Què volem fer? A Anglaterra hi ha una gran tradició de dones escriptores i s'ha parlat molt sobre aquesta llibertat, a vegades de manera subtil.

No va ser fàcil per a vostè publicar el seu primer llibre, però no es va donar per vençuda. ¿Crec que el fet que hagués de lluitar tant ha influït en la seva manera d'escriure? Quan vaig veure la primera novel·la publicada, la sensació va ser fantàstica, però no he oblidat tots els anys d'escriure quasi en secret, de manera furtiva i com era d'humiliant cada rebuig. Crec, però, que tot plegat és bo per a un escriptor. Això no vol dir que els novel·listes que tenen èxit des de molt joves no tinguin un recorregut fantàstic, però a mi aquesta lluita m'ha anat bé. Crec que el problema és que durant molt de temps no vaig escriure bé, em deixava impressionar fàcilment per altra gent, volia escriure com altres escriptors o escriure les històries que ells haguessin escrit. Recordo la sensació de quan vaig acabar els contes en què finalment vaig aconseguir trobar la veu: era com tornar a casa després de viatges a llocs exòtics.

Per què va persistir?

Moltes vegades pensava que era millor renunciar i tenir una feina normal com molta altra gent però tenia la necessitat d'escriure, i sorgia una altra idea i un altre intent. Per què ho vaig fer? També m'agrada molt l'art i el cinema i mai he volgut pintar ni fer pel·lícules, deu ser alguna cosa que em devien inocular a la infància i era una obsessió.

L'art, el fet de crear, també acaba sent la prioritat de la Christine.

Sí, tanca la porta de l'estudi amb l'arribada de la mort però després la torna a obrir i acaba reconnectant amb el seu art.

Sí, guanya confiança, diu que ja no creu que la saviesa masculina sigui invulnerable.

Aquest és un dels grans temes del llibre, l'autoritat i l'hegemonia cultural masculina. Quan és jove, la Christine se sent molt insegura, a mi em passava el mateix amb els llibres. L'Alex supura seguretat, ho jutja tot, ho sap tot i ella lluita contra això, vol que ell escolti no com diu les coses ni com se sent, sinó el que diu, de la mateixa manera que s'escolta els seus col·legues masculins. ◆◆